

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoE/18/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8415203372
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 08. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Magdaléna Želinská
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8415203372.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Magdalény Želinskej a sudcov JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a JUDr. Mariana Hoffmanna, PhD., v exekučnej veci oprávneného PRO CIVITAS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Vajnorská 100/A, IČO: 45869464, právne zastúpeného JUDr. Veronikou Kubrikovou, PhD., advokátkou v Bratislave, Martinčekova 13, proti povinnému M. K., bytom A. XX/XX, S. N., o vymoženie 516,74 Eur s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Kežmarok č. k. 5Er/241/2015-12 zo dňa 16. júla 2015 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Poukázal na to, že exekučným titulom mal byť rozsudok rozhodcovského Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri Rozhodcovská, arbitrážna a mediačná, a.s. sp. zn. F./XXXX/XXXX zo dňa 12.04.2013, ku ktorému bola pripojená zmluva o úvere zo dňa 21.04.2006 uzavretá medzi právnym predchodcom oprávneného a povinným. Exekučný súd preskúmal súlad exekučného titulu so zákonom so zameraním na právomoc uvedeného súdu na vydanie exekučného titulu. Zistil, že rozhodcovský súd odvodil svoju právomoc od rozhodcovskej doložky v uvedenej spotrebiteľskej zmluve upravenej vo všeobecných obchodných podmienkach, ktoré boli súčasťou tejto zmluvy. S odkazom na § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučného poriadku, ust. zákona č. 244/2002 Z.z., § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, Smernicu Rady 93/13/EHS dospel k záveru, že dotknutá rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, výkon práv a povinností z tejto doložky sa prieči dobrým mravom. K tomuto záveru dospel na základe toho, že núti spotrebiteľa v istých prípadoch podrobiť sa rozhodcovskému konaniu, doložka nebola individuálne dojednaná, spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť jej obsah, znemožňuje spotrebiteľovi možnosť dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom. Vzhľadom na to nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu, preto jeho rozsudok nie je materiálne vykonateľný. Navyše dodávateľ - oprávnený nedodrжал ustanovenie § 93b zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, pretože nedojednal rozhodcovskú doložku individuálne a nepoučil spotrebiteľa o dôsledkoch rozhodcovského konania.

2. Proti tomuto uzneseniu podal oprávnený v zákonom stanovenej lehote odvolanie, v ktorom navrhuje, aby príslušný súd uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vyhovuje, alternatívne, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolacie dôvody odôvodnil § 205, § 221 OSP. Súd prvej inštancie prekročil zákonné limity skúmania exekučného titulu zverenému mu § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a § 45 ZoRK, pretože skúmal aj iné listiny, zmluvu o úvere i rozhodcovskú doložku. Vzhľadom na to, že právoplatný rozhodcovský rozsudok má rovnaké právne účinky ako rozsudok všeobecného súdu, má ním byť exekučný súd viazaný rovnako. Exekučný súd preto nemá oprávnenie posudzovať materiálnu správnosť exekučného titulu, nemôže zrušiť rozsudok alebo meniť jeho výrok. Exekučný súd vykonával nové dokazovanie a oprávnenému nedal možnosť vyjadriť sa vykonaným

dôkazom a novo vytvorenému skutkovému stavu. Právny predchodca oprávneného postupoval v zmysle § 93b zákona o bankách a ponúkol klientovi návrh rozhodcovskej doložky. Poukázal na nesprávne použitie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka na predmetnú rozhodcovskú doložku vzhľadom na obsah tejto právnej úpravy. Poukázal tiež na nemožnosť aplikácie Smernice 93/13/EHS a rozsudkov Súdneho dvora EÚ, neprimerané zvýhodňovanie povinného pred exekučným súdom.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) súc viazaný rozsahom odvolania podľa § 379 CSP a odvolacími dôvodmi podľa § 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

4. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP), konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia a už len na zdôraznenie jeho správnosti uvádza.

5. Exekučný súd je podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku o.i. oprávnený a zároveň povinný skúmať súlad exekučného titulu so zákonom. Súd teda neskúma vecnú správnosť vydaného rozhodcovského rozsudku, ale jeho súladnosť so zákonom. Pri existencii rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu v spotrebiteľských veciach súd skúma, či rozhodcovskému orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, bola daná právomoc vo veci konať a či rozhodcovské konanie bolo uskutočnené na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. V prípade zistenia neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, resp. rozhodcovskej doložky je treba konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, ktorého následkom je materiálna nevykonateľnosť takéhoto exekučného titulu. Táto skutočnosť v spojení s dôslednou ochranou práv spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu odôvodňuje postup exekučného súdu, ktorým neudelí poverenie súdnemu exekútorovi.

6. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejsť daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný (3Cdo 146/2011). Porovnaj tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6Cdo 143/2011, 6M Cdo 9/2012, 6Cdo 1/2012, 2Cdo 245/2010, uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011, nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 01.11.2011.

7. K argumentu oprávneného, že exekučný súd nemôže skúmať okrem listín uvedených v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku iné listiny, lebo tým prekračuje zákonné vymedzenie svojho oprávnenia, odvolací súd zdôrazňuje, že skúmanie právomoci ktoréhokoľvek subjektu vydať rozhodnutie, ktoré má byť vykonané v rámci exekúcie, je základnou právnou skutočnosťou, ktorú musí mať exekučný súd vždy vyriešenú. Exekučný súd nemôže pripustiť vykonávanie exekúcie na podklade rozhodnutia akéhokoľvek subjektu, nemôže neprihliadať na to, že pre vydanie exekučného titulu, síce konkrétnym zákonom predvídaným subjektom, neboli splnené zákonom vyžadované podmienky. Exekučný poriadok v § 41 presne vymedzuje rozhodnutia ktorých subjektov môžu byť exekučným titulom. Vo všeobecnosti možno povedať, že ide o subjekty verejnej moci (súdy aj orgány verejnej správy), tiež im na roveň postavené subjekty cudzích štátov, a tiež rozhodcovské súdy. Zatiaľ čo orgány verejnej moci sú subjekty zriadené a tiež konkrétne pomenované zákonom, rozhodcovské súdy nie, tie vznikajú na základe zákona zákonom predpísanou procedúrou. Zatiaľ čo prv menované subjekty majú zákonom priznanú a zo zákona zistiteľnú kompetenciu v konkrétnych veciach, pre určenie kompetencie (právomoci) rozhodcovského súdu v konkrétnej veci sa (opäť na základe zákona) vyžaduje ďalšia právna skutočnosť, a tou je uzavretie rozhodcovskej zmluvy (doložky).

8. Preto zatiaľ čo pri zisťovaní právomoci (a jej neexistencii) iných subjektov vydať exekučný titul je možnosť exekučného súdu z hore uvedených dôvodov prirodzene výrazne (a pre zrýchlenie konania) obmedzená, ale jednoduchšia, zisťovanie právomoci rozhodcovského súdu pokrýva zásadne a logicky širšie spektrum právne významných okolností. Medzi ne patrí úplne prirodzene zistenie zákonom vyžadovanej právnej skutočnosti podmieňujúcej založenie právomoci rozhodcovského súdu, ktorou je uzavretie rozhodcovskej zmluvy (doložky). A práve z tohto dôvodu argumenty oprávneného o nemožnosti skúmať napr. zmluvu, v ktorej sú obsiahnuté všeobecné obchodné (alebo inak pomenované)

podmienky, do ktorých je úplne neprehľadne zakomponovaná napr. aj rozhodcovská doložka, je nesprávny.

9. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu má zásadný význam skutočnosť, že rozhodcovská doložka ako súčasť obchodných podmienok pre úver pod bodom 9.2., ktoré tvoria prílohu zmluvy o úvere uzavretej medzi právnym predchodcom oprávneného a povinným nebola platne uzavretá, a teda nebola spôsobilá založiť právomoc rozhodcovského súdu. Podľa tejto doložky, na ktorej rozhodcovský súd založil svoju právomoc, spory zo zmluvy mal riešiť v prípade nedosiahnutia dohody rozhodcovský súd určený dodávateľom. V konaní takto nebola splnená základná podmienka na to, aby mohol byť súdom v rámci exekučného konania akceptovaný rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul. Platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy, resp. doložky je základnou a nevyhnutnou skutočnosťou, bez ktorej nie je daná právomoc rozhodcovského súdu.

10. Odvolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou oprávneného, že pri uzatváraní zmluvy medzi bankou a povinnou sa postupovalo zákonným spôsobom, v súlade s ustanovením § 93b zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách.

11. Podľa § 93b ods. 1 zákona o bankách, účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere, Banky a pobočky zahraničných bánk sú povinné ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov [§ 5 písm. i)] budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní stálym rozhodcovským súdom zriadeným podľa osobitného zákona a návrh rozhodcovskej zmluvy podľa odseku 1 sú banky a pobočky zahraničných bánk povinné predložiť svojim klientom najneskôr pri uzatváraní obchodu, na ktorý sa nevzťahuje už uzavretá rozhodcovská zmluva. Klient nie je povinný prijať návrh rozhodcovskej zmluvy predložený podľa odseku 1; ak klient neprijme návrh rozhodcovskej zmluvy predložený podľa odseku 1, tak prípadné spory z obchodu s takýmto klientom sa riešia postupom podľa osobitných predpisov.

12. Toto znenie vyjadruje povinnosť bánk ponúkať klientom návrhy na uzavretie rozhodcovských zmlúv spôsobom, ktorý vyžaduje individuálne informovanie a poučovanie spotrebiteľa o tomto možnom spôsobe riešenia sporov, pritom klient nemusí návrh prijať.

13. Skutočnosť, že zmluvné podmienky ako celok sú vopred pripravené, a teda ich nemožno meniť individuálnym dojednaním nepochybne nasvedčujú tomu, že povinný ako spotrebiteľ nebol poučený v súlade so zákonným ustanovením, nemal možnosť a vôľu si rozhodcovskú doložku dojednať individuálne, nemal možnosť rozhodcovskú doložku neprijať, neuzavrieť bez zmarenia uzavretia úverovej zmluvy.

14. Podstatou a hlavnou črtou formulárových spotrebiteľských zmlúv, či všeobecných obchodných podmienok je, že pri uzatváraní zmluvného vzťahu sa nemenia, sú všeobecné a záujemca o službu tieto podmienky prijme alebo ich odmietne a zmluva nevznikne. Predovšetkým v tom spočíva faktická nerovnosť zmluvných strán. Je zrejmé, že spotrebiteľ je tak čo do vyjednávacej pozície, ako aj čo do informovanosti v nevýhodnom postavení oproti dodávateľovi (Mostaza Claro bod 25-28, uznesenie POHOTOVOST' C-76/10 bod 37, a iné).

15. Súdna kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok v časti rozhodcovskej doložky je opodstatnená. Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice Rady ES 93/13/EHS ako nekalú (Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-243/08 Pannon).

16. Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

17. Podľa § 53 ods. 4 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

18. Rozhodcovská doložka, ktorá bola predformulovaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby sa podrobil rozhodcovskému konaniu, navyše na geograficky neprijateľnom mieste, je v rozpore s dobrými mravmi (IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011). Súdu nič nebráni judikovať neplatnosť rozhodcovskej doložky

pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, v zmysle generálnej klauzuly § 53 ods. 1, pre rozpor s § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v znení aktuálnom v čase uzavretia zmluvy o úvere, podľa ktorých sú neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách neplatné.

19. Zmluvná podmienka, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinnej osoby ako spotrebiteľa, je neplatná. Za takéto zmluvné podmienky je možné považovať formulárové ustanovenia zmluvy, vopred pripravené poskytovateľom služby, ktoré neboli individuálne vyjednané a ktoré spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť, pričom výrazným spôsobom zasahujú do jeho postavenia v rámci zmluvného vzťahu. Rozhodcovská doložka nedohodnutá individuálne zo strany spotrebiteľa, ale vnútená spotrebiteľovi ako súčasť obchodných podmienok je preto neplatná.

20. Odvolací súd sa pri rozhodovaní pridrižiava tiež spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 27.09.2010, podľa ktorého: „Zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve uzavretej po 31.12.2007 alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Súdu nič nebráni postupovať obdobne aj za stavu, že zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008.“

21. Európska únia vzhľadom na význam ochrany spotrebiteľa a v záujme vyššej kvality života ľudí podporuje v rozhodcovských veciach zbavenie účinku rozhodcovského rozsudku v záujme dosiahnutia ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami, a to aj keď spotrebiteľ v rozhodcovskom konaní nenamietal rozhodcovskú doložku s poukazom na tzv. geografickú neprijateľnosť miesta konania (Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-240/98 -C-244/98 Oceano Grupo Editorial : „Podmienka, ktorá deleguje právomoci vzhľadom na všetky vyvstávajúce spory na súd v územnej jurisdikcii, kde má predajca alebo dodávateľ svoje hlavné obchodné sídlo, zaväzuje spotrebiteľa podrobiť sa výhradne jurisdikcii súdu, ktorý môže byť ďaleko od miesta jeho trvalého bydliska. To mu sťažuje predložiť obhajovací spis súdu. V prípade sporov s obmedzenými finančnými čiastkami by náklady spojené s obhajovacím spisom spotrebiteľa mohli byť prekážkou a spôsobiť mu právnu nápravu alebo ochranu. Takáto podmienka preto spadá do kategórie podmienok, ktoré majú cieľ alebo účinok vylúčiť alebo zabrániť právu spotrebiteľa začať právne konanie - kategória z pododstavca (q) odstavca 1 Prílohy ku Smernici. Na druhej strane táto podmienka uľahčuje predajcovi alebo dodávateľovi pripraviť sa na proces a robí mu to menej obtiažnym. Keď je neprerokovaná jurisdikčná klauzula zahrnutá v takej zmluve v zmysle Smernice a deleguje právomoc na súd v územnej jurisdikcii, kde má predajca alebo dodávateľ svoje obchodné sídlo, považuje sa za necestnú v zmysle Cl. 3 Smernice, pokiaľ spôsobuje v rozpore s požiadavkou dobrej viery značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán na ujmu spotrebiteľa.“).

22. Aj v tejto veci bola geografická neprijateľnosť miesta rozhodcovského konania v Bratislave pri bydlisku spotrebiteľa v okrese H., a tým neprijateľnosť rozhodcovskej doložky už len z tohto dôvodu, zrejmé.

23. Na základe uvedených skutočností je zrejmé, že pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovský rozsudok v tejto veci vydal orgán, ktorý nemal právomoc vo veci konať a rozhodnúť, vydaný rozsudok nie je platný, nemá právne účinky, a takýto rozsudok nemôže byť považovaný za rozhodnutie, ktoré je spôsobilé byť podkladom pre nariadenie exekúcie.

24. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď v súlade s postupom podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku preskúmal exekučný titul i okolnosti mu predchádzajúce a následne žiadosť o udelenie poverenia súdnemu exekútorovi zamietol.

25. V zmysle judikatúry súdov vrátane európskeho súdu nie je nevyhnutné, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.5.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku zo dňa 19.02.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.06.2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

26. Odvolací súd preto vzhľadom na vyslovenie neplatnosti rozhodcovskej doložky a na absenciu právomoci rozhodcovského súdu vo veci konať nepovažoval za potrebné zaoberať sa ďalšími odvolacími námietkami oprávneného.

27. Vzhľadom na uvedené odvolací súd podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil napadnuté uznesenie.

28. O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 CSP pri zastavení exekučného konania (§ 44 ods. 4 Exekučného poriadku).

29. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).